

BAĞLAMA EĞİTİMİNDE BAŞLANGIÇ DÜZEYİ ZEYBEK TEZENE TAVRI ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA *

A Study On The Teaching Of Zeybek Plectrum Style At The Beginner Level In Bağlama Education

Ali Kerem APAYDIN **

Soner ALGI ***

ÖZ

Bu araştırmada başlangıç seviyesinde bağlamada zeybek tezene tavrının öğretilmesine yönelik alıştırma ve etütler etrafında tasarlanmış bir öğretim modeli sunulmaktadır. Karma yöntem tasarımının kullanıldığı araştırma, etkili ve kalıcı bir öğrenme sağlamayı ve farklı bağlama çalma tarzlarının öğretilmesine yönelik geliştirilecek öğretim modellerine ışık tutulmasını amaçlamaktadır. Bu noktada literatüre yeni bir eğitim ve öğretim materyali kazandırması ve benzer tezene tavırlarına yönelik örnek teşkil etmesi bakımından önemli görülmektedir. Zeybek tezene tavrının güncel öğretim yöntemlerini anlamak, alıştırma ve etüt üretimine başlamak amacıyla gerekli görüşmeler yapılmış ve ilgili literatür taranmıştır.

Çalışmanın deneysel aşamasında, Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesinin 10 ve 11. sınıflarında eğitim gören 4 öğrencinin katıldığı, 7 hafta süren ve 14 dersten oluşan tek gruplu ön test-son test tasarımı kullanılmıştır. Daha sonra öğretim modelinin etkililiğini ve kalıcılığını değerlendirmek amacıyla öğrencilerin son testten iki ay sonra değerlendirilen ön test, son test ve kalıcılık testi puanları karşılaştırılmıştır.

Çalışma sonunda katılımcıların ön test, son test ve kalıcılık testi verileri analiz edildiğinde testlerin arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiş olup bu noktadan hareketle çalışma kapsamında sunulan öğretim modelinin öğrencilerin zeybek tezene tavrındaki yeterliliğini önemli ölçüde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bağlama tezene tavırları, zeybek tezene tavrı, bağlama eğitimi, egzersiz, etütler

ABSTRACT

In this study, a teaching model designed around exercises and etudes for teaching zeybek plectrum style on the bağlama at beginner level is presented. The research, in which mixed method design was used, aims to provide an effective and permanent learning and to shed light on the teaching models to be developed for the teaching of different styles of playing the bağlama. At this point, it is considered important in terms of providing a new education and training material to the literature and setting an example for similar plectrum styles. In order to understand the current teaching methods of Zeybek plectrum style and to start the production of exercises and etudes, necessary interviews were made and the relevant literature was reviewed.

In the experimental phase of the study, a one-group pretest-posttest design consisting of 14 lessons and lasting 7 weeks was used with the participation of 4 students studying in the 10th and 11th grades of Mersin Nevit Kodallı Fine Arts High School. Then, in order to evaluate the effectiveness and retention of the teaching model, the pre-test, post-test and retention test scores of the students evaluated two months after the post-test were compared.

At the end of the study, when the pre-test, post-test and retention test data of the participants were analysed, significant differences were observed between the tests and from this point of view, it was concluded that the teaching model presented within the scope of the study significantly increased the competence of the students in zeybek plectrum style.

Keywords: Bağlama plectrum styles, zeybek plectrum style, bağlama training, exercise, etudes

* Bu çalışma, Doç. Dr. Soner ALGI danışmanlığında 04/08/2023 tarihinde tamamladığımız “Bağlamada Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrının Öğretilmesine Yönelik Egzersiz ve Etüt Temelli Bir Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye, 2023.

** **Araştırma Makalesi/Research Article Geliş Tarihi/Received Date:** 11.09.2022 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 14.12.2023

* **Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Dr., Müzik Öğretmeni, akeremapaydin@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9279-6250

*** Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, soneralgi@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2354-2844

EXTENDED ABSTRACT

When the educational materials prepared for teaching zeybek plectrum style were examined, it was determined that although there are studies that can contribute to the field, these studies are limited in number. It is evaluated that the sources other than these studies do not have an educational quality that prepares the subject. From this point of view, it is thought that an alternative educational material that will provide effective and permanent learning with an educational identity to be prepared for the teaching of zeybek plectrum style is important and necessary. Based on this importance and necessity, the main purpose of the research is to present a teaching model designed on the basis of exercises and etudes to gain and improve the performance and deciphering skills of zeybek plectrum style. On the other hand, it is important to shed light on new teaching models to be developed for the teaching of different plectrum styles. In this direction, the problem of the research is how a teaching model should be prepared to provide effective and permanent learning in teaching zeybek plectrum style and to improve deciphering skills. Based on this problem situation, answers to the following questions were sought:

1. What are the findings regarding the readiness levels of the participants in the experimental group of the study?
2. What are the findings regarding the application of the exercise and etude-based teaching model to improve Zeybek plectrum style performance skills?
3. What are the findings about the effect of the exercise and etude-based teaching model for developing Zeybek plectrum style performance skills on the participants' zeybek plectrum style performance skills?

The study utilized qualitative and quantitative paradigms and mixed research method was used. In the qualitative dimension of the study, the data collected from the study group and the literature review were analyzed by descriptive analysis method, and in the quantitative dimension, the effectiveness of the teaching model presented using a one-group pretest-posttest design was tried to be determined. In this context, the study spanned a total of 7 weeks with 14 lessons, involving 2 lessons per week for four students in the 10th and 11th grades at Mersin Nevit Kodallı Fine Arts High School. Before the implementation, students' readiness and equivalence were determined using a readiness level assessment form scored by 3 experts. The data related to the pretest, posttest and the retention test conducted 2 months after the posttest were collected using the "pretest/posttest/retention test evaluation form" which was scored by 3 experts. The data obtained from the tests were analyzed with SPSS 25.0 program.

Before starting the experimental phase, it was determined that the students were equivalent with the readiness test and it was observed that this equivalence continued in the pre-test, post-test and retention tests. At the end of the experimental process, the students had the following skills: "the ability to understand and vocalize the scale clusters correctly, the ability to understand and vocalize the notes in the scale clusters correctly, the ability to use the correct finger numbers, the ability to perform fluently without pausing, the ability to obtain a clean sound on the keyboard, the ability to make the clapping movement correctly with the spectrum , it was concluded that they significantly developed skills in distinguishing and performing clusters characteristic of the zeybek plectrum style, as well as deciphering pieces within the given time. From this point of view, based on the significant differences between the pre-test, post-test and retention test results, both the criterion scores and the general evaluation scores,

it was concluded that the teaching model presented within the scope of the research was effective in gaining beginner level zeybek plectrum style performance skills permanently.

As a result of the research, it is recommended that the educational materials to be prepared for teaching the style of the tune in the baglama should deal in detail with the style of the tune it presents with the exercises and notation in its content. In order to achieve this, it is thought that it would be appropriate to develop a different training-education material for each style.

In the light of this research, alternative teaching models can be developed for the teaching of different plectrum styles in the baglama.

The exercises and etudes presented in the doctoral dissertation titled "An Exercise And Etude Based Teaching Model Proposal For Teaching The Beginner Level Zeybek Plectrum Style In Baglama", which forms the basis of the presented teaching model and completed on 04/08/2023, can be used in teaching zeybek plectrum style. In addition, the way these exercises and etudes are produced can be taken as a reference for the production of exercises and etudes to be presented for the teaching of different styles.

Doğduğu ve geliştiği yörenin kültürel unsurlarını zamanın ötesine taşıyarak tarihin estetik bir tanığı olma özelliği taşıyan Türk halk müziği; çalım ve söyleme biçimleri yönüyle oldukça zengin bir icra sahasına sahiptir. Bu geniş saha; çalgılar arası etkileşimler, çalgıların taklitleri, kişisel yetilerin sunulması gibi birçok farklı değişken temelinde oluşmuştur. Bağlama icralarında tezene vuruş yönleri referansında şekillenen bu icra biçimleri bağlamada tezene tavrı olarak isimlendirilir. Öte yandan Konya, Silifke, Zeybek, Kayseri, Teke gibi isimlerle anılan teze tavrı, bu adlandırmalardan da anlaşılacağı üzere yöresel kimlik taşıyarak bu yörelere göre belirleyici olmuştur.

Çoğunlukla ülkemizin batı kesimlerinin halk ezgilerinin bağlamaya seslendirilmesiyle ortaya çıkan zeybek tezene tavrı genellikle yörede kullanılan zurna icralarının bağlamaya aktarımı temelinde şekillenmiştir. Üstün tüm tellere temas edecek bir tezene vuruşunun alt telleri kısa süreli notalarla bezemesiyle oluşan karakteristik bir duyum özelliği sergiler.

Bağlama icracıları için ileri bir icra tekniği olarak nitelendirilebilecek olan zeybek tezene tavrının öğretimine yönelik yazılmış kaynaklar ve konuya ilişkin lisansüstü tezleri incelendiğinde bilimsel temellere dayanan gerek notasyonu gerekse de konuya özel hazırlanmış içeriğiyle alana katkı sağlayabilecek nitelikte çalışmaların mevcut olduğu ancak oldukça sınırlı sayıda kaldığı görülmüştür. Az sayıda olan bu materyalin dışında kalan birçok kaynak da repertuar kitabı olmaktan öteye gidememiş ve bu kaynaklarda, icra edilecek eserlere hazırlığın yine o eserler üzerinden ve konuyu kapsamayan dolaylı çalışmalardan elde edilecek kazanımlar ile sağlanmaya çalışıldığı değerlendirilmiştir. Dolayısıyla tezene tavrının öğretimine ilişkin hazırlanacak alternatif eğitim-öğretim materyallerine gereksinim olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda zeybek tezene tavrı öğretiminde etkili ve kalıcı bir öğrenme sağlamaya ve deşifre becerisini geliştirmeye yönelik hazırlanacak bir öğretim modelinin nasıl olması gerektiği çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda zeybek tezene tavrının öğretimine yönelik egzersiz ve etütlere dayalı bir öğretim modelini sunarak zeybek tezene tavrı icra ve deşifre becerilerini kazandırma ve geliştirme noktasında başvurulacak alternatif bir eğitim-öğretim materyalini oluşturmak bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Öte yandan bu araştırmanın ışığında farklı tezene tavrılarına yönelik geliştirilecek yeni öğretim modelleri de kıymetli görülmektedir. Araştırmanın amacına yönelik aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Araştırmanın deney grubunda yer alan katılımcıların hazır bulunuş düzeylerine ilişkin bulgular nasıldır?
2. Sunulan öğretim modelinin uygulanmasına ilişkin bulgular nelerdir?
3. Zeybek tezene tavrı icra becerilerini geliştirmeye yönelik egzersiz ve etüt temelli öğretim modelinin, katılımcıların zeybek tezene tavrı icra becerileri üzerindeki etkisine ilişkin bulgular nelerdir?

YÖNTEM

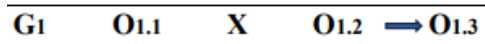
Araştırmanın Deseni

Gözlem ve kaynak tarama gibi veri toplama yöntemlerinin yer aldığı çalışmada nicel ve nitel verilerin sunulduğu karma araştırma yönteminden faydalanılmıştır. “Karma yöntem deseninde nitel ve nicel yaklaşımlara dayalı yöntem ve tekniklerin bütüncül düşünülerek birlikte kullanılması öngörülmektedir” (Alkan ve diğer., 2019: 562).

Çalışma kapsamında belirlenen deney grubundaki öğrencilere zeybek tezene tavrı icra becerilerini kazandırmaya yönelik egzersiz ve etütlerden oluşan öğretim modeli, 14 ders boyunca uygulanmıştır.

Çalışmada tek gruplu ön test-son test deseni kullanılmış olup deney sürecinde “denek grubuna önce bir test (ön test) uygulanarak durum tespiti yapılır, ardından deneme yapılarak deneme sonunda bir test daha (son test) uygulanır. Her iki teste ait ölçümler karşılaştırılarak aradaki fark değişim olarak kaydedilir” (Cebeci, 2010: 13). Ayrıca son test uygulamasından 2 ay sonrasında bir test daha yapılarak elde edilen kazanımın kalıcılığı belirlenmiştir.

Karasar’ın (2016) tek gruplu ön test-son test gösteriminden hareketle tek gruplu ön test-son test ve kalıcılık testi işlem basamağı aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

Şekil 1. Tek Gruplu Ön Test-Son Test-Kalıcılık Testi Deseni İşlem Basamağı

Bu araştırma Doç. Dr. Soner ALGI danışmanlığında 04/08/2023 tarihinde tamamlanan “Bağlamada Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrının Öğretimine Yönelik Egzersiz ve Etüt Temelli Bir Öğretim Modeli Önerisi” isimli doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Araştırmanın etik kurul izni, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Etik Kurulu Başkanlığından 14/01/2022 tarihli 01 toplantı sayısı ve 2022/04 numaralı karar ile alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın birinci çalışma grubu, çalışma kapsamında sunulacak egzersiz, etütler ve eserler için uzman görüşüne başvurulmuş 2 öğretim üyesinden oluşmaktadır.

Araştırmanın ikinci çalışma grubu, deney sürecinin gerçekleştirileceği Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gören ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden “benzeşik örnekleme” ile seçilen daha önce zeybek tezene çalışması yapmadığı belirlenmiş 4 öğrenciden oluşmaktadır. “Benzeşik örnekleme maksimum çeşitlilik örneklemesinin tam tersi bir örnekleme yöntemidir. Buradaki amaç; küçük, benzeşik bir örneklem oluşturma yoluyla belirgin bir alt grubu tanımlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 120).

Hazır bulunuş, ön test, son test ve kalıcılık testi videolarını değerlendirmek üzere hazırlanan formların geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için uzman görüşü alınan 3 öğretim üyesi araştırmanın üçüncü çalışma grubunu temsil etmektedir. Öte yandan kayda alınan videolardaki öğrenci performansları aynı 3 öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma kapsamında konuya ilişkin yazılan lisansüstü tezlere, makale, kitap ve metotlara ulaşılarak bu kaynaklar incelenmiştir.

Deney grubunda yer alan öğrencilerin bağlama çalma düzeylerine yönelik hazır bulunuşluk durumları, uzman görüşü alınarak hazırlanan “hazır bulunuşluk düzeyi değerlendirme formu” aracılığıyla 3 uzman tarafından verilen puanların aritmetik ortalaması alınarak belirlenmiştir.

Uygulanan testlere ilişkin veriler 3 uzman tarafından değerlendirme formlarının doldurulmasıyla elde edilmiştir. Bu testlerden elde edilen veriler arasındaki ilişki SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların kazanım düzeylerinin tespit edilmesinde ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırmadaki katılımcı sayısı merkezi limit teoreminden hareketle yetersiz olduğundan ($n < 30$) nonparametrik yöntemler kullanılmıştır (Ghasemi ve Zahediasl, 2020). Katılımcıların ölçek açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde “Friedman testi” ve ölçümlerin ön test-son test ve kalıcılık testi puanları arasındaki farkın detaylandırılması için de “Wilcoxon testi” uygulanarak elde edilen sonuçlar sunulmuştur. Ayrıca uzmanların son test kriterlerine ve testin toplamına verdikleri puanlar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde “Kruskal Wallis H testi” uygulanmıştır.

Araştırma Kapsamında Sunulan Egzersiz ve Etütlerin Hazırlanmasına İlişkin Bilgiler

Çalışma kapsamında hazırlanan 83 egzersiz¹ ve 6 etüt, güzel sanatlar lisesi 11. sınıf “Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Bağlama” kitabında yer alan 6 zeybek tezene tavrı tartım referans alınarak üretilmiştir. Sunulan egzersizler, kolaydan zora olacak şekilde tezene tartım kümelerindeki notaların birden fazla perdeye uygulanması temelinde tasarlanmıştır. Etütler ise dersler boyunca zeybek tezene kazanımlarına nispeten sahip olmuş katılımcıların bu kazanımlarını pekiştirmek amacı doğrultusunda hazırlanmıştır. Egzersizlerin adlandırılması Tablo 1’de gösterildiği gibi 3 bölümden oluşan bir şifre ile formüle edilmiştir.

Tablo 1. Egzersizlerin İsimlendirilmesi ve Açılımı

1. şifre	2. şifre	3. şifre
Egzersizde yer alan her bir tartım kümesinin kaç farklı notadan oluştuğu	Egzersizin ses aralığı	Egzersizin numarası
1N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi aynı notadan oluşuyor	4A: 4’lü aralık (La-re)	Egzersizin sıra numarasını belirtir
2N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 2 farklı notadan oluşuyor	6A: 6’lı aralık (La-fa)	
3N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 3 farklı notadan oluşuyor	8A: 8’li aralık (La-la)	
4N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 4 farklı notadan oluşuyor		
5N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 5 farklı notadan oluşuyor		
6N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 6 farklı notadan oluşuyor		
7N: Egzersizde yer alan her bir tartım kümesi 7 farklı notadan oluşuyor		

BULGULAR

Araştırmanın Deney Grubunda Yer Alan Katılımcıların Hazır Bulunuş Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcı performanslarının değerlendirilmesi sonucunda elde edilen “Hazır bulunuşluk düzeyi değerlendirme deşifre sorusu” puanlarına ilişkin katılımcı verileri aşağıda yer alan tablolarda sunulmuştur:

¹ Egzersiz ve etütlerin tamamı 04/08/2023 tarihinde tamamlanan “Bağlamada Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrının Öğretimine Yönelik Egzersiz ve Etüt Temelli Bir Öğretim Modeli Önerisi” isimli doktora tezinde mevcuttur.

Tablo 2. 1. Katılımcı Öğrenci Hazır Bulunuşluk Düzeyi Değerlendirme Deşifre Sorusu Puanları

1. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Bağlamayı Doğru Tutuş Becerisi	80	85	85
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Doğru Tezene Vuruşlarıyla Seslendirme Becerisi	75	70	75
Bağlama Üzerindeki Perde Yerlerini Bilme Becerisi	85	80	85
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	75	70	75
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	55	50	60
Ortalama Puan	74	71	76
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	73,6		

Tablo 3. 2. Katılımcı Öğrenci Hazır Bulunuşluk Düzeyi Değerlendirme Deşifre Sorusu Puanları

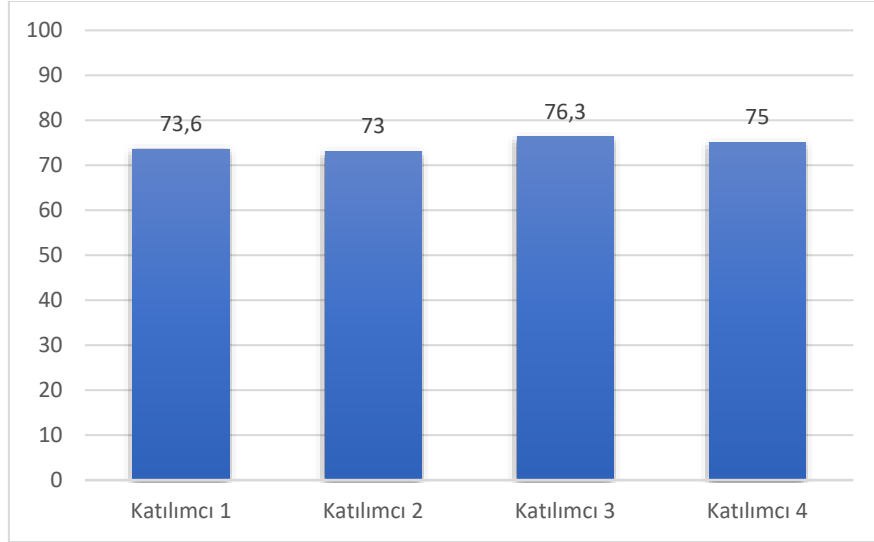
2. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Bağlamayı Doğru Tutuş Becerisi	85	80	85
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Doğru Tezene Vuruşlarıyla Seslendirme Becerisi	70	75	75
Bağlama Üzerindeki Perde Yerlerini Bilme Becerisi	85	85	90
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	70	65	70
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	50	55	55
Ortalama Puan	72	72	75
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	73		

Tablo 4. 3. Katılımcı Öğrenci Hazır Bulunuşluk Düzeyi Değerlendirme Deşifre Sorusu Puanları

3. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Bağlamayı Doğru Tutuş Becerisi	90	95	95
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Doğru Tezene Vuruşlarıyla Seslendirme Becerisi	70	70	75
Bağlama Üzerindeki Perde Yerlerini Bilme Becerisi	85	85	90
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	75	80	80
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	50	55	50
Ortalama Puan	74	77	78
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	76,3		

Tablo 5. 4. Katılımcı Öğrenci Hazır Bulunuşluk Düzeyi Değerlendirme Deşifre Sorusu Puanları

4. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Bağlamayı Doğru Tutuş Becerisi	80	75	75
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Doğru Tezene Vuruşlarıyla Seslendirme Becerisi	80	75	75
Bağlama Üzerindeki Perde Yerlerini Bilme Becerisi	85	90	90
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	75	75	80
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	55	55	60
Ortalama Puan	75	74	76
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	75		

Şekil 2. Katılımcı Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyi Genel Puan Ortalamaları

Katılımcıların hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin puan ortalamalarının 70 ile 80 aralığında olduğu görülmekte ve bu puan ortalamalarına göre öğrencilerin deneyin başındaki hazır bulunuş düzeylerinin denk olduğu değerlendirilmektedir.

Öğretim Modelinin Uygulanmasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların zeybek tezene tavrı icra becerileri düzeylerinin belirlenmesine ilişkin ön test bulguları.

Tablo 6. 1. Katılımcı Öğrenci Ön Test Deşifre Sorusu Puanları

1. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	40	45	45
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	75	70	80
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	3	2	10
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	65	60	70
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	30	20	40
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	65	60	70
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	45	40	50
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	3	3	5
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	3	3	5
Ortalama Puan	36,4	33,6	41,6
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	37,2		

Tablo 7. 2. Katılımcı Öğrenci Ön Test Deşifre Sorusu Puanları

2. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	45	50	50
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	75	75	80
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	3	2	10

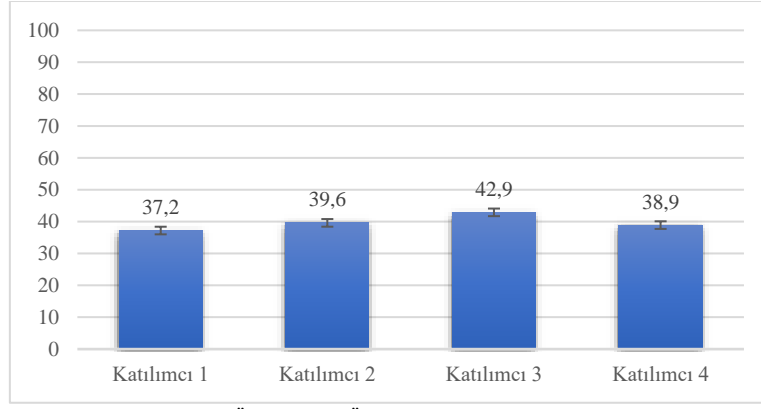
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	70	65	75
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	35	30	45
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	65	60	70
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	50	45	55
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	2	2	3
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	4	3	3
Ortalama Puan	38,7	36,8	43,4
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması		39,6	

Tablo 8. 3. Katılımcı Öğrenci Ön Test Deşifre Sorusu Puanları

3. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	45	45	50
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	80	80	85
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	10	2	15
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	75	70	80
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	40	35	45
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	75	70	80
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	50	50	55
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	2	2	5
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	5	5	5
Ortalama Puan	42,4	39,8	46,6
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması		42,9	

Tablo 9. 4. Katılımcı Öğrenci Ön Test Deşifre Sorusu Puanları

4. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	40	40	45
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	75	75	80
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	3	2	10
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	75	75	80
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	30	30	40
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	65	65	70
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	45	40	50
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	3	3	2
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	3	3	2
Ortalama Puan	37,6	37	42,1
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması		38,9	

Şekil 3. Katılımcı Öğrencilerin Ön Test Deşifre Sorusu Puan Ortalamaları

Katılımcıların ön test ortalamaları 35 ile 45 puan aralığındadır. Katılımcıların hazır bulunuşluk düzeylerine benzer şekilde ön test puanlarına bakarak zeybek tezene tavrı icra becerileri düzeylerinin de birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Kazanım başlıklarına ilişkin katılımcıların 2 ile 85 arasında puanlar aldığı görülmektedir. Tespit edilen düşük puanların zeybek tezene tavrı icra ve deşifre becerilerine ait olduğu, yüksek puanların ise temel bağlama becerilerine ait olduğu görülmektedir. Bu, katılımcılarla görüşmeden de elde edilen “deney öncesi katılımcıların zeybek tezene tavrı icra ve deşifre becerilerine sahip olmadıkları” durumunu destekleyen bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Deney sürecine ilişkin bulgular. Modelin 7 haftadan oluşan 14 derslik uygulamasına ilişkin birinci ders örneği aşağıda sunulmuştur.²

Birinci hafta örnek birinci derse dair bulgular.

Süre: 60 dk.

Konu: 1 numaralı zeybek tezene tartımı.

İçerik: La-re (4 ses) ve la-fa (6 ses) aralığında hazırlanmış ve tartım kümeleri aynı ve 2 farklı notadan teşekkül egzersizler.

Kazanım: La-re (4 ses) ve la-fa (6 ses) aralığında hazırlanmış 5 egzersizi bağlamada seslendirir.

Materyaller: Bağlama, 1 numaralı zeybek tezene tartımına ait 1N-4A-1 ile 1N-6A-5 arasındaki egzersizler.

Öğretim Yöntemleri: Anlatma, gösterip yaptırma.

Öğrenme ve Öğretme Süreci:

Ders içeriği ve kazanımlar konusunda öğrenciler bilgilendirilir. Katılımcıların, bağlamalarını Bozuk düzeni akordu yapılmış şekilde derse gelmeleri sağlanır. Öğretilecek egzersizlerin kodlamalarıyla ilgili bilgilendirmeden sonra egzersizlerde yer alan 1 numaralı zeybek tezene tartımının deşifresiyle ve parmak pozisyonlarıyla ilgili gerekli açıklamalar yapılır. Egzersizler, öğretmen tarafından seslendirildikten sonra eserin deşifresi için

² 14 dersin tamamı 04/08/2023 tarihinde tamamlanmış olan “Bağlamada Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrının Öğretimine Yönelik Egzersiz ve Etüt Temelli Bir Öğretim Modeli Önerisi” isimli doktora tezinde mevcuttur.

katılımcılara süre verilir. Ardından egzersiz katılımcılara yavaş bir tempoyla icra ettirilir. Egzersizler gerekirse öğrenci ile icra edilir ve egzersizler gerektiği gibi icra edilinceye kadar ders devam eder.

Etkinlik 1: 1 numaralı zeybek tezene tartımı ile ilgili bilgi verilir. 1N-4A-1 ve 2N-4A-2 egzersizleri icra edilir.

Şekil 4. 1 Numaralı Zeybek Tezene Tartım Kümesi

Şekil 5. 1 Numaralı Zeybek Tezene Tartımı 2N-4A-2 Kodlu Egzersiz

Etkinlik 2: 2N-4A-3 ve 2N-4A-4 egzersizleri icra edilir.

Şekil 6. 1 Numaralı Zeybek Tezene Tartımı 2N-4A-3 Kodlu Egzersiz

Etkinlik 3: 1N-6A-5 egzersizi icra edilir.

Şekil 7. 1 Numaralı Zeybek Tezene Tartımı 1N-6A-5 Kodlu Egzersiz

Etkinlik 4: Belirlenen eksikliklerin giderilmesi için egzersizler katılımcı ile icra edilir.

Katılımcıların zeybek tezene tavrı icra becerileri düzeylerinin belirlenmesine ilişkin son test bulguları.**Tablo 10. 1. Katılımcı Öğrenci Son Test Deşifre Sorusu Puanları**

1. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	85	95
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	90	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	85	85	90
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	90	85	90
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	90	85	90
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	95	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	90	90	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	85	80	90
Ortalama Puan	91,1	87,7	92,2
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	90,3		

Tablo 11. 2. Katılımcı Öğrenci Son Test Deşifre Sorusu Puanları

2. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	90	90	90
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	90	95	90
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	90	85	90
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	90	90	90
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	90	90	90
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	85	85	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	85	85	90
Ortalama Puan	89,6	90	91,1
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	90,2		

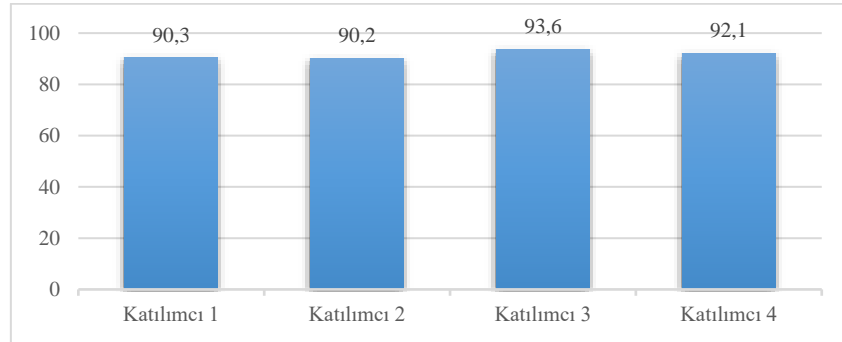
Tablo 12. 3. Katılımcı Öğrenci Son Test Deşifre Sorusu Puanları

3. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	85	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	95	90	95
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	95	95	95

Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	95	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	95	90	95
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	90	90	90
Ortalama Puan	94,4	92,2	94,4
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması		93,6	

Tablo 13. 4. Katılımcı Öğrenci Son Test Deşifre Sorusu Puanları

4. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	95	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	95	95	95
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	85	85	90
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	95	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	85	85	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	85	85	90
Ortalama Puan	91,6	91,6	93,3
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması		92,1	

Şekil 8. Katılımcı Öğrencilerin Son Test Deşifre Sorusu Puan Ortalamaları

Katılımcıların zeybek tezene tavrı icra becerileri düzeylerindeki kalıcılığın belirlenmesine ilişkin kalıcılık testi bulguları.

Tablo 14. 1. Katılımcı Öğrenci Kalıcılık Testi Deşifre Sorusu Puanları

1. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	90	90	90
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	95	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	75	70	80

Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	90	85	90
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	85	85	90
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	85	85	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	85	80	90
Ortalama Puan	88,3	86,6	90,5
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	88,4		

Tablo 15. 2. Katılımcı Öğrenci Kalıcılık Testi Deşifre Sorusu Puanları

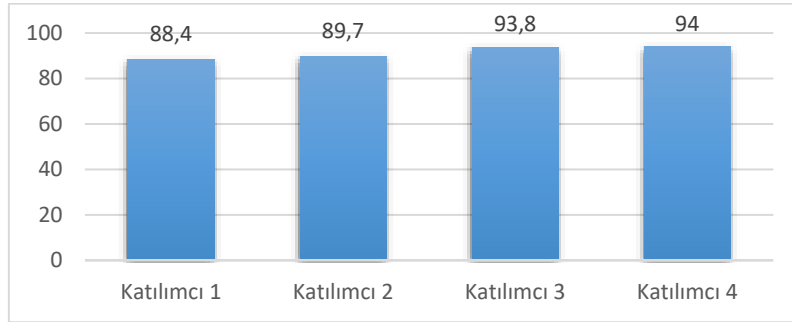
2. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	85	85	90
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	90	95	90
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	95	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	80	80	85
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	90	90	90
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	90	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	85	85	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	90	85	90
Ortalama Puan	89,4	88,8	91,1
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	89,7		

Tablo 16. 3. Katılımcı Öğrenci Kalıcılık Testi Deşifre Sorusu Puanları

3. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	95	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	95	95	95
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	95	95	95
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	95	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	90	90	90
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	90	90	90
Ortalama Puan	93,8	93,8	93,8
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	93,8		

Tablo 17. 4. Katılımcı Öğrenci Kalıcılık Testi Deşifre Sorusu Puanları

4. Katılımcı Öğrenci	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Kriterler	Puanlama		
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	95	95	95
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	95	95	95
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	95	95	95
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	95	95	95
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	95	95	95
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	90	90	95
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	90	90	90
Ortalama Puan	93,8	93,8	94,4
Öğrencinin Aldığı Puanların Ortalaması	94		

Şekil 9. Katılımcı Öğrencilerin Kalıcılık Testi Deşifre Sorusu Puan Ortalamaları

Öğretim Modelinin, Katılımcıların Zeybek Tezene Tavrı İcra Becerileri Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Ön test, son test ve kalıcılık testi verilerine ilişkin bulgular. Araştırmanın bu kısmında; ön test, son test ve kalıcılık testi analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 18. Katılımcı Öğrencilerin Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Verilerine İlişkin Betimsel Bulgular

Kriterler	Ön Test		Son Test		Kalıcılık Testi	
	Ort.	s.s	Ort.	s.s	Ort.	s.s
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	45,00	3,69	92,92	3,34	91,67	3,89
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	77,50	3,99	94,58	1,44	95,00	0,00
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	71,67	6,15	91,25	4,33	95,00	0,00
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	35,00	7,39	91,25	3,77	86,67	9,37
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	67,92	5,82	90,00	3,69	92,08	3,34
Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	2,92	1,08	89,17	3,59	88,75	3,11
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	6,00	4,63	95,00	0,00	94,17	1,95
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	3,67	1,07	87,08	3,34	88,33	3,26
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	47,92	4,98	93,75	2,26	92,50	3,99

Testlerin sonuçlarına göre “Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $45,00 \pm 3,69$ iken deneme sonrası bu puan $92,92 \pm 3,34$ 'e çıkmış ve son testten 2 ay sonra ise puanın $91,67 \pm 3,89$ olduğu tespit edilmiştir.

“Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $77,50 \pm 3,99$ iken deneme sonrasında puan $94,58 \pm 1,44$ 'e çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $95,00 \pm 0,00$ olduğu tespit edilmiştir.

“Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $71,67 \pm 6,15$ iken deneme sonrasında puan $91,25 \pm 4,33$ 'e çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $95,00 \pm 0,00$ olduğu tespit edilmiştir.

“Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $35,00 \pm 7,39$ iken deneme sonrasında puan $91,25 \pm 3,77$ 'ye çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $86,67 \pm 9,37$ olduğu tespit edilmiştir.

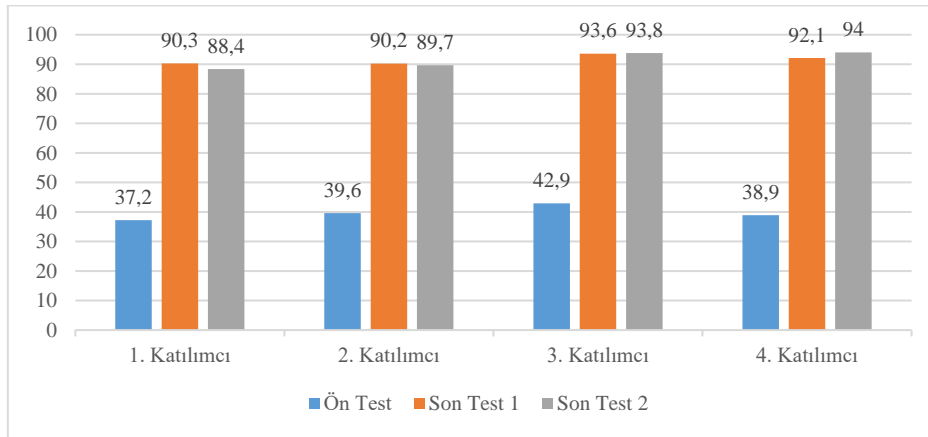
“Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $67,92 \pm 5,82$ iken deneme sonrasında puan $90,00 \pm 3,69$ 'a çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $92,08 \pm 3,34$ olduğu tespit edilmiştir.

“Tezeneyle Çırpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $2,92 \pm 1,08$ iken deneme sonrasında puan $89,17 \pm 3,59$ 'a çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $88,75 \pm 3,11$ olduğu tespit edilmiştir.

“Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların ortalama puanı $6,00 \pm 4,63$ iken deneme sonrasında puan $95,00 \pm 0,00$ 'a çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $94,17 \pm 1,95$ olduğu tespit edilmiştir.

“Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $3,67 \pm 1,07$ iken deneme sonrasında puan $87,08 \pm 3,34$ 'e çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $88,33 \pm 3,26$ olduğu tespit edilmiştir.

“Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi” düzeyine ilişkin deneme öncesi katılımcıların puan ortalaması $47,92 \pm 4,98$ iken deneme sonrasında puan $93,75 \pm 2,26$ 'ya çıkmış ve son testten 2 ay sonra puanın $92,50 \pm 3,99$ olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 10. Katılımcı Öğrencilerin Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testine İlişkin Ortalama Puanları

Uzmanların, değerlendirme kriterlerine verdikleri puanlar arasındaki benzerlik ve farklılığa ilişkin bulgular. Uzmanlar tarafından kriterlere verilen puanların ve bu puan ortalamalarının arasındaki farklılaşmanın incelenmesi için Kruskal Wallis H testi yapılmış olup sonuçlar Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Değerlendirme Formunda Yer Alan Kriterlere Verilen Puanların Uzmanlara Göre Değişimine Ait Bulgular

Değişkenler	Uzmanlar	n	Sıra Ort.	H	p
Kriter 1	Uzman 1	4	7,13	1,042	0,594
	Uzman 2	4	5,25		
	Uzman 3	4	7,13		
Kriter 2	Uzman 1	4	7,00	2,000	0,368
	Uzman 2	4	5,50		
	Uzman 3	4	7,00		
Kriter 3	Uzman 1	4	6,50	0,407	0,816
	Uzman 2	4	5,75		
	Uzman 3	4	7,25		
Kriter 4	Uzman 1	4	7,50	2,155	0,340
	Uzman 2	4	4,50		
	Uzman 3	4	7,50		
Kriter 5	Uzman 1	4	6,50	0,917	0,632
	Uzman 2	4	5,38		
	Uzman 3	4	7,63		
Kriter 6	Uzman 1	4	6,00	2,383	0,304
	Uzman 2	4	5,00		
	Uzman 3	4	8,50		
Kriter 7	Uzman 1	4	6,50	0,000	1,000
	Uzman 2	4	6,50		
	Uzman 3	4	6,50		
Kriter 8	Uzman 1	4	5,38	5,250	0,072
	Uzman 2	4	4,63		
	Uzman 3	4	9,50		
Kriter 9	Uzman 1	4	6,50	0,000	1,000
	Uzman 2	4	6,50		
	Uzman 3	4	6,50		
Son Test	Uzman 1	4	6,25	2,535	0,282
	Uzman 2	4	4,63		
	Uzman 3	4	8,63		
Kruskal Wallis H Testi Yapılmıştır.					

Tablo 19 incelendiğinde uzmanların verdikleri puanların birbirleri arasında benzer olduğu ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Ön test, son test ve kalıcılık testi arasındaki anlam düzeyine ilişkin bulgular. Bu bölümde katılımcıların ön test/son test/kalıcılık testi değerlendirme formunda yer alan 9 kriterle ait kazanım düzeyleri arasındaki ilişki anlam bakımından incelenmiştir.

Tartım kümelerini doğru anlama ve seslendirme becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 20. Katılımcı Öğrencilerin “Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X2	p
Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	Ön Test	1,00	45,00	3,69	21,512	0,001*
	Son Test	2,63	92,92	3,34		
	Kalıcılık Testi	2,38	91,67	3,89		

* $p<0,05$; Friedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri $45,00\pm 3,69$ iken son test düzeyleri $92,92\pm 3,34$ ’e çıkmış ve kalıcılık testinde $91,67\pm 3,89$ olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($X^2:21,512$; $p=0,001<0,05$). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Katılımcı Öğrencilerin “Tartım Kümelerini Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,082b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,078b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	4 ^g	3,00	12,00	-1,342c	0,180
	Pozitif	1 ^h	3,00	3,00		
	Eşit	7 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.

A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test

D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test

G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür.

Tartım kümelerinde yer alan notaları doğru anlama ve seslendirme becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 22. Katılımcı Öğrencilerin “Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi	Ön Test	1,00	77,50	3,99	23,405	0,001*
	Son Test	2,46	94,58	1,44		
	Kalıcılık Testi	2,54	95,00	0,00		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri $77,50\pm 3,99$ iken son test düzeyleri $94,58\pm 1,44$ 'e çıkmış ve kalıcılık testinde $95,00\pm 0,00$ olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($X^2:23,405$; $p=0,001<0,05$). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Katılımcı Öğrencilerin “Tartım Kümelerinde Yer Alan Notaları Doğru Anlama ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,126b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,108b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	0 ^g	0,00	0,00	-1,000b	0,317
	Pozitif	1 ^h	1,00	1,00		
	Eşit	11 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.

A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test

D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test

G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür.

Doğru parmak numaralarını kullanma becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 24. Katılımcı Öğrencilerin “Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi	Ön Test	1,00	71,67	6,15	22,286	0,001*
	Son Test	2,25	91,25	4,33		
	Kalıcılık Testi	2,75	95,00	0,00		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri 71,67±6,15 iken son test düzeyleri 91,25±4,33’e çıkmış ve kalıcılık testinde 95,00±0,00 olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (X²:22,286; p=0,001<0,05). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. Katılımcı Öğrencilerin “Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,114b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,078b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	0 ^g	0,00	0,00	-2,251b	0,024*
	Pozitif	6 ^h	3,50	21,00		
	Eşit	6 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.

A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test

D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test

G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın, kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu (p<0,05) belirlenmiştir. Kalıcılık testi değerlendirmesinde belirlenen son teste göre “Doğru Parmak Numaralarını Kullanma Becerisi” düzeylerindeki artış neticesinde katılımcılarla yapılan görüşmede katılımcıların aktif ders sürecinden sonraki dönemde çalıştıkları eserlerde parmak pozisyonlarına dikkat ettikleri yönünde verilere ulaşılmıştır. Ortaya çıkan anlamlı farkın bu durumdan kaynaklı olabileceği değerlendirilmektedir.

Duraksamadan akıcı bir şekilde icra becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 26. Katılımcı Öğrencilerin “Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi	Ön Test	1,00	35,00	7,39	21,256	0,001*
	Son Test	2,71	91,25	3,77		
	Kalıcılık Testi	2,29	86,67	9,37		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri 35,00±7,39 iken son test düzeyleri 91,25±3,77’ye çıkmış ve kalıcılık testinde 86,67±9,37 olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (X²:21,256; p=0,001<0,05). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Katılımcı Öğrencilerin “Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,089b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık test – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,069b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık test – Son test	Negatif	0 ^g	4,33	26,00	-2,050c	0,040*
	Pozitif	1 ^h	2,00	2,00		
	Eşit	5 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.
A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test
D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test
G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın, kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenmiştir. Kalıcılık testi değerlendirmesine göre “Duraksamadan Akıcı Bir Şekilde İcra Becerisi” düzeyinin son teste göre anlamlı şekilde azaldığı tespit edilmiştir. Bu anlamlı azalışa bağlı olarak katılımcılarla yapılan görüşme neticesinde durumun eğitim sürecinden sonraki 2 aylık dönemde katılımcıların yeterince deşifre çalışması yapmadıklarından kaynaklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Klavyede temiz ses elde etme becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 28. Katılımcı Öğrencilerin “Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi	Ön Test	1,00	67,91	5,82	22,615	0,001*
	Son Test	2,38	90,00	3,69		
	Kalıcılık Testi	2,63	92,08	3,34		

*p<0,05; Friedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri $67,91\pm 5,82$ iken son test düzeyleri $90,00\pm 3,69$ ’a çıkmış ve kalıcılık testinde $92,08\pm 3,34$ olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($X^2:22,615$; $p=0,001<0,05$). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Katılımcı Öğrencilerin “Klavyede Temiz Ses Elde Etme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,114b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,093b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	0 ^g	0,00	0,00	-1,633b	0,102
	Pozitif	3 ^h	2,00	6,00		
	Eşit	9 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.
A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test
D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test
G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür.

Tezeneyle çarpma hareketini doğru yapma becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 30. Katılımcı Öğrencilerin “Tezeneyle Çarpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Tezeneyle Çarpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi	Ön Test	1,00	2,92	1,08	20,140	0,001*
	Son Test	2,54	89,17	3,59		
	Kalıcılık Testi	2,46	88,75	3,11		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Tezeneyle Çarpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri 2,92±1,08 iken son test düzeyleri 89,17±3,59’a çıkmış ve kalıcılık testinde 88,75±3,11 olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (X²:20,140; p=0,001<0,05). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. Katılımcı Öğrencilerin “Tezeneyle Çarpma Hareketini Doğru Yapma Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,068b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,069b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	4 ^g	4,00	16,00	-,378c	0,705
	Pozitif	3 ^h	4,00	12,00		
	Eşit	5 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.

A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test

D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test

G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu (p<0,05) belirlenirken kalıcılık test puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı (p>0,05) görülmüştür.

Zeybek tezene tavrı içeren tartım kümelerini ayırt etme ve seslendirme becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 32. Katılımcı Öğrencilerin “Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi	Ön Test	1,00	6,00	4,63	22,947	0,001*
	Son Test	2,58	95,00	0,00		
	Kalıcılık Testi	2,42	94,17	1,95		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri 6,00±4,63 iken son test düzeyleri 95,00±0,00’a çıkmış ve kalıcılık testinde 94,17±1,95 olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (X²:22,947; p=0,001<0,05). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 33. Katılımcı Öğrencilerin “Zeybek Tezene Tavrı İçeren Tartım Kümelerini Ayırt Etme ve Seslendirme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,088b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,078b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	2 ^g	1,50	3,00	-1,414c	0,157
	Pozitif	0 ^h	0,00	0,00		
	Eşit	10 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.
A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test
D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test
G. Kalıcılık Test< Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür.

Zeybek tezene tavrının karakteristiğine uygun icra becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 34. Katılımcı Öğrencilerin “Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi	Ön Test	1,00	3,67	1,07	22,615	0,001*
	Son Test	2,38	87,08	3,34		
	Kalıcılık Testi	2,63	88,33	3,26		

*p<0,05; Fiedman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri $3,67\pm 1,07$ iken son test düzeyleri $87,08\pm 3,34$ 'e çıkmış ve kalıcılık testinde $88,33\pm 3,26$ olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($X^2:22,615$; $p=0,001<0,05$). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35. Katılımcı Öğrencilerin “Zeybek Tezene Tavrının Karakteristiğine Uygun İcra Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,083b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,077b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	0 ^h	0,00	0,00	-1,732b	0,083
	Pozitif	3 ^h	2,00	6,00		
	Eşit	9 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.
A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test
D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test
G. Kalıcılık Test< Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu ($p<0,05$) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmüştür.

Verilen süre içerisinde eseri deşifre etme becerisi düzeyleri arasındaki ilişki.

Tablo 36. Katılımcı Öğrencilerin “Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının Karşılaştırılması

Kriter	Test	Sıra Ort.	Ort.	S.s	X ²	p
Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi	Ön Test	1,00	47,92	4,98	21,122	0,001*
	Son Test	2,54	93,75	2,26		
	Kalıcılık Testi	2,46	92,50	3,99		

*p<0,05; Firdman Testi Yapılmıştır.

Katılımcıların deneme öncesi “Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi” açısından izlem süreleri arasındaki farklılıkların incelenmesinde Friedman testi yapılmış olup katılımcıların ön test düzeyleri 47,92±4,98 iken son test düzeyleri 93,75±2,26’ya çıkmış ve kalıcılık testinde 92,50±3,99 olarak belirlenmiş olup puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür (X²:21,122; p=0,001<0,05). Farklılığın detaylandırılması için yapılan Wilcoxon testi sonucu Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. Katılımcı Öğrencilerin “Verilen Süre İçerisinde Eseri Deşifre Etme Becerisi”ne Ait Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Puanlarının İkili Karşılaştırılması

Ölçüm	Değişim	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Son test – Ön test	Negatif	0 ^a	0,00	0,00	-3,087b	0,002*
	Pozitif	12 ^b	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^c				
Kalıcılık testi – Ön test	Negatif	0 ^d	0,00	0,00	-3,114b	0,002*
	Pozitif	12 ^e	6,50	78,00		
	Eşit	0 ^f				
Kalıcılık testi – Son test	Negatif	3 ^h	3,67	11,00	-,966c	0,334
	Pozitif	2 ^h	2,00	4,00		
	Eşit	7 ⁱ				

*p<0,05; Wilcoxon Testi Yapılmıştır.

A. Son Test < Ön Test; B. Son Test > Ön Test; C. Son Test= Ön Test

D. Kalıcılık Test < Ön Test; E. Kalıcılık > Ön Test; F. Kalıcılık Test= Ön Test

G. Kalıcılık Test < Son Test; H. Kalıcılık Test > Son Test; İ. Kalıcılık Test = Son Test

Yapılan Wilcoxon testine göre son test puanları ile ön test puanları arasındaki farkın ve kalıcılık testi puanları ile ön test puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu (p<0,05) belirlenirken kalıcılık testi puanları ile son test puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı (p>0,05) görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplamda 14 dersi kapsayan deney aşamasından önce öğrencilerin hazır bulunuşluk testi uygulanarak temel bağlama çalma ve nota okuma becerileri bakımından denk oldukları tespit edilmiş olup ön test, son test ve kalıcılık testinde bu denklik durumunun devam ettiği görülmüştür. Ön test/son test/kalıcılık testi değerlendirme formunda yer alan 9 kazanıma ait ön test, son test ve kalıcılık testi ile tespit edilen puan düzeyleri arasında ilişki şu şekilde olmuştur:

1. Tartım kümelerini doğru anlama ve seslendirme becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamlı olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının ise anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. Tartım kümelerinde yer alan notaları doğru anlama ve seslendirme becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamlı olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

3. Doğru parmak numaralarını kullanma becerisi: Son test ile ön test, kalıcılık testi ile ön test ve kalıcılık testi ile son test arasındaki puan artışının anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kalıcılık testiyle son test arasında

anlamli düzeydeki puan artışının, katılımcıların eğitim sürecinden sonraki zamanda bağlamada doğru pozisyon kullanımına dikkat etmelerine bağlı ortaya çıktığı düşünülmektedir.

4. Duraksamadan akıcı bir şekilde icra becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasında puan artışının anlamli olduğu tespit edilirken kalıcılık testi ile son test arasında ise anlamli bir düşüş görülmüştür. Bu düşüşün, katılımcıların eğitimden sonraki dönemde eser deşifre çalışmalarına yeterince zaman ayırmamasına bağlı olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir.

5. Klavyede temiz ses elde etme becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamli olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. Tezeneyle çarpma hareketini doğru yapma becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamli olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

7. Zeybek tezene tavrı içeren tartım kümelerini ayırt etme ve seslendirme becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamli olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

8. Zeybek tezene tavrının karakteristiğine uygun icra becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamli olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

9. Verilen süre içerisinde eseri deşifre etme becerisi: Son test ile ön test ve kalıcılık testi ile ön test arasındaki puan artışı anlamli olup kalıcılık testi ile son test arasındaki puan farkının anlamli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin ön test, son test ve kalıcılık testi sonuçları arasında tespit edilen anlamli farklardan yola çıkarak öğretim modelinin, başlangıç düzeyi zeybek tezene tavrı icra becerilerini kalıcı bir şekilde kazandırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar Börekçi (2016), Kınık (2010) ve İnanıcı'nın (2017) çalışmalarında da mevcuttur.

Tezene tavrıların öğretimine ilişkin metotların içerdiği alıştırmaya ve notasyonuyla konuyu ayrıntılı biçimde ele alacak şekilde tasarlanması önerilmektedir. Bununla birlikte her tezene tavrı için ayrı bir metot oluşturulmasının, konunun her yönleriyle incelenmesine olanak sağlaması yönüyle yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bağlamada farklı tezene tavrılarının öğretimine ilişkin alternatif öğretim modelleri hazırlanabilir.

Araştırma kapsamında örnekleri sunulan ve tamamı "Bağlamada Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrının Öğretimine Yönelik Egzersiz ve Etüt Temelli Bir Öğretim Modeli Önerisi" isimli doktora tezinde mevcut olan egzersiz ve etütlerden zeybek tezene tavrı öğretiminde bir eğitim-öğretim materyali olarak faydalanılabilir. Öte yandan bu egzersiz ve etütlerin üretilme modeli, farklı tezene tavrılarının öğretiminde sunulacak eğitim-öğretim materyallerinin içeriğinde yer alacak egzersiz ve etütlerin üretilmesinde kullanılabilir.

KAYNAKÇA/ REFERENCES

- Alkan, V., Şimşek, S. ve Erbil, B. A. (2019). Karma yöntem deseni: Öyküleyici alanyazın incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal Of Qualitative Research In Education*, 7(2), 559-582. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.5m
- Apaydın, A. K. (2023). *Bağlamada başlangıç düzeyi zeybek tezene tavrının öğretime yönelik egzersiz ve etüt temelli bir öğretim modeli önerisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Börekçi, A. (2016). *Bağlamada yöresel icra teknikleri eğitime yönelik etüt, egzersiz ve ön alıştırmalar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cebeci, S. (2010). *Bilimsel araştırma ve yazma teknikleri*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2020). Normality tests for statistical analysis: A guide for non-statisticians. *International Journal of Endocrinology and Metabolism*, 10(2), 486-489. doi:10.5812/ijem.3505
- İnanıcı, M. K. (2017). *Bağlama eğitiminde yöresel tavrıların öğretime yönelik bir model önerisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler* (30. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kınık, M. (2010). *Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.